

Statistische eenheden in de institutionele statistieken

Rico Konen

Statistische Methoden (201205)

Verklaring van tekens

.	gegevens ontbreken
*	voorlopig cijfer
**	nader voorlopig cijfer
x	geheim
–	nihil
–	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2011–2012	2011 tot en met 2012
2011/2012	het gemiddelde over de jaren 2011 tot en met 2012
2011/'12	oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2011 en eindigend in 2012
2009/'10– 2011/'12	oogstjaar, boekjaar enz., 2009/'10 tot en met 2011/'12

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek
Grafimedia

Omslag
Telldesign, Rotterdam

Inlichtingen
Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen
E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet
www.cbs.nl

ISSN:1876-0333

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen, 2012.
Verveelvoudiging is toegestaan,
mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding op het thema.....	4
2.	Afleiding statistische eenheden ABR.....	17
3.	Afsluiting.....	35
4.	Literatuur.....	36

1. Inleiding op het thema

Deze Methodenreeks behandelt de afleiding van statistische eenheden in de institutionele statistieken van het CBS waarmee het productie- en financieringsproces wordt beschreven van de Nederlandse economie.

1.1 Algemene beschrijving en leeswijzer

In de statistiek worden gegevens verzameld en cijfermatig opgeslagen als data. De data worden ‘vertaald’ in statistische informatie om daaruit conclusies te kunnen trekken voor het verklaren of beschrijven van een maatschappelijk verschijnsel. De eindresultaten worden gepresenteerd in een aantal tabellen, grafieken of een thematisch artikel. De beschrijvende statistiek beschrijft in principe het gedrag van een onderzoekspopulatie. De eenheid waarop een statistische rapportage betrekking heeft, noemen we de statistische eenheid (SE) in de statistiek.

Bij het uitvoeren van statistisch onderzoek is het van belang dat de eenheden en de onderzoekspopulatie(s) eenduidig zijn afgebakend, zodat het helder is waaraan de uitkomsten van het onderzoek zijn gerelateerd. Een ander belangrijk kwaliteitsaspect is dat bij een eenheid de juiste informatie kan worden waargenomen voor een betere interpretatie van de onderzoeksresultaten.

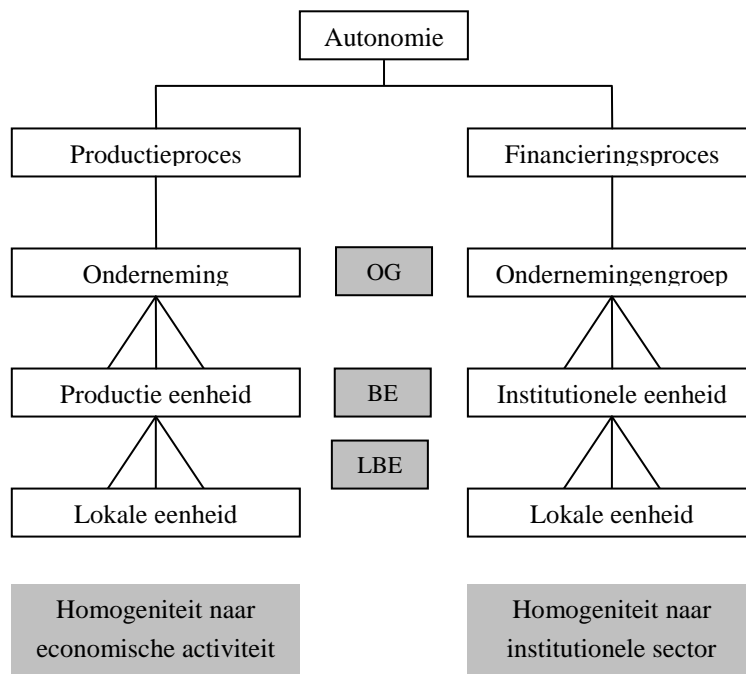
In de sociale statistieken is de SE meestal gelijk aan een ‘persoon’ of een ‘huishouden’. De eenheid ‘persoon’ is van nature een gegeven. Voor de economische statistieken is dit, net als bij de eenheid ‘huishouden’, niet het geval. Hiervoor dienen de SEs apart gedefinieerd en afgebakend te worden.

Een SE in de institutionele statistiek is een actor in de economie, d.w.z. een onderneming. Kenmerkend hiervoor zijn de volgende eigenschappen:

- **Autonomie**
Dit is de mate waarin een actor zelf zijn leveranciers kan kiezen, kan onderhandelen over de mate waarin zij zelf marketing bedrijft, vrij is mogelijke afnemers te benaderen, en waarin zij zelfstandig is in het beslissen over de inzet van productiefactoren (land, gebouwen, machines, overig kapitaal, personeel) bij de uitoefening van de activiteiten. Bij grotere actoren komt het voor dat één ondernemingsgroep met zelfstandige beslissingsbevoegdheid over het financieringsproces bestaat uit meerdere ondernemingen met zelfstandige beslissingsbevoegdheid over het productieproces.
- **Externe gerichtheid**
Dit betreft de afzet van de producten en/of diensten aan derden buiten de onderneming (of binnen het wereldwijde concern, maar buiten de ‘nationale’ ondernemingsgroep).

- Beschrijfbaarheid
Het gaat om de boekhoudkundige beschrijfbaarheid. Bestaat er een eigen boekhouding die gegevens bevat over omzet, werkzame personen, bedrijfsresultaat en investeringen? Of bestaat zo'n boekhouding alleen samen met andere eenheden in een structuur?
- Continuïteit
Er moet een bepaalde mate van economische activiteit worden verricht door de actor. Deze eis is van belang om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen het uitvoeren van bedrijfsmatige economische activiteiten en particuliere (incidentele) initiatieven t.b.v. derden waarvoor een financiële vergoeding wordt ontvangen.

Figuur 1: Schematisch overzicht van de actoren in de economie

Opmerking: In paragraaf 1.5 worden de verschillen tussen de eenheden vanuit Europees perspectief nader toegelicht.

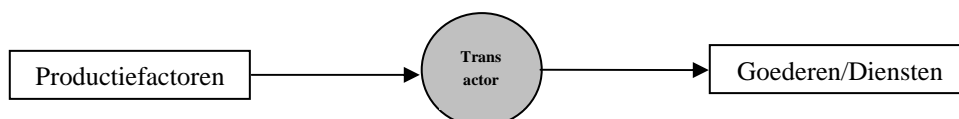
Vanwege de eigenschap dat een SE beschrijfbaar is (en dat deze ook de gevraagde statistische informatie moet kunnen leveren aan het CBS), heeft het CBS er voor gekozen om drie SEN te definiëren waarmee de informatie van economische statistieken zowel kan worden waargenomen als ook kan worden beschreven. Deze zijn:

- de OG voor de beschrijving van het financieringsproces
- de BE voor de beschrijving van het productieproces
- de LBE voor de beschrijving van het productieproces op regionaal niveau.

Bedrijfseenheid (BE)

Uitspraken over variabelen zoals omzet, toegevoegde waarde, lonen, werkzame personen, exploitatieresultaat zijn gerelateerd aan productieprocessen en zijn in de (meeste) economische statistieken bij het CBS gerelateerd aan populaties van bedrijfseenheden. Een bedrijfseenheid (BE) is de feitelijke transactor in de economie. Dit is, zoals de naam al aangeeft, een soort doorgeefluik. Er stromen productiefactoren zoals o.a. arbeid, kapitaal of grondstoffen de transactor naar binnen en er komen goederen en/of diensten als een soort van prestatie uit.

Figuur 2: Transactor van productiefactoren

Binnen in de transactor vindt een productieproces plaats waardoor m.b.v. productiefactoren de goederen en/of diensten geproduceerd worden. Productieprocessen worden geclassificeerd volgens de standaard bedrijfsindeling, de SBI. De SBI is een hiërarchische indeling van alle in Nederland voorkomende economische activiteiten. De codering bestaat uit 5-digits en is gebaseerd op de 4-digit indeling van de Europese Unie, de NACE (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne). Met de SBI wordt getracht de enorme hoeveelheid van verschillende activiteiten te verdelen in homogene klassen. De classificatie is afhankelijk van de input, het productieproces en de output van de transactor. De activiteiten kunnen in de regel worden beschreven door een hoofdactiviteit en meerdere nevenactiviteiten.

Een bedrijvenpopulatie (of branche) in een institutionele statistiek bestaat uit een verzameling van BEn met dezelfde SBI code op een bepaald detailniveau.

Lokale bedrijfseenheid (LBE)

De economische activiteiten van een bedrijf worden uitgeoefend in één of meerdere afzonderlijke ruimten, gebouwen of locaties. Voor de beschrijving van een regionale economie wordt bij het CBS gebruik gemaakt van de lokale bedrijfseenheid (LBE) als SE. Iedere BE is gekoppeld aan minstens één LBE, d.w.z. dat een productieproces in een BE moet plaatsvinden op minstens één locatie. Als de activiteiten worden uitgevoerd op verschillende locaties, dan worden er meerdere LBEn onderscheiden. Het aantal LBEn is een kenmerk van een BE. In de institutionele statistiek is de SBI van de LBE gelijk aan die van de BE. Hierdoor tellen de uitkomsten over een branche voor alle regio's samen, op tot de uitkomsten over de branche op het nationale niveau.

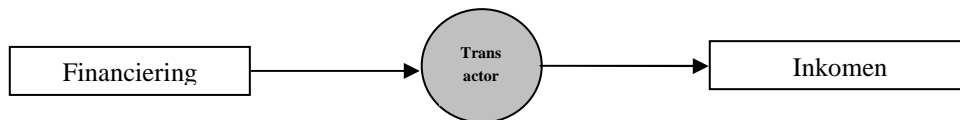
Een aparte SE zoals de LBE, is voor het beschrijven van regionale economieën niet altijd noodzakelijk. Bij de statistieken over regionale arbeidsgegevens worden immers berichtgevers op bedrijfsniveau geënquêteerd en gevraagd om de totale arbeid op bedrijfsniveau regionaal uit te splitsen.

Ondernemingsgroep (OG)

Voor het beschrijven van het financiering- en inkomens-verdelingsproces, wordt o.a. gebruik gemaakt van kengetallen over winst, balanstotaal, vermogen, rentabiliteit en solvabiliteit. De informatie over deze indicatoren kan echter niet in alle gevallen worden gerelateerd aan bedrijfseenheden. Bij grotere instituten is deze vaak bekend op een 'hoger' niveau, een niveau waar bijvoorbeeld geconsolideerde jaarrekeningen worden opgesteld. Daar wordt immers ook rekening gehouden met de financiering van hulpactiviteiten zoals administratie, transport, inkoop, verkoop of computeractiviteiten. Hulpactiviteiten behoren niet direct tot een bedrijfseenheid, omdat de zelfstandige beslissingsbevoegdheid over de financiering ervan op een ander (hoger) niveau ligt.

Financieringsprocessen worden beschreven in de Statistiek Financiën Ondernemingen (SFO) o.b.v. verzamelingen van ondernemingsgroepen. Een ondernemingsgroep (OG) is een aparte SE met zijn eigen kenmerken en eigenschappen.

Figuur 3: Transactor van financieringen

De OG neemt financiële beslissingen die gerelateerd zijn aan de voortbrenging van goederen en diensten, terwijl op het niveau van de BE beslissingen worden genomen die meer gerelateerd zijn aan de inrichting van het productieproces. De verwevenheid tussen deze twee eenheden is evident. OGN worden ingedeeld in de (hoofd)sectoren: niet-financiële en financiële ondernemingen, overheid, huishoudens, etc. Deze indeling is mede afhankelijk van de juridische organisatiestructuur.

1.1.1 Beschrijving van het thema

De praktische afleiding van de OG, BE en de LBE wordt uitgevoerd en bijgehouden in het Algemene Bedrijfsregister (ABR) van het CBS. Dit proces verloopt grofweg in een viertal stappen:

1. Brongegevens bijhouden in bronkopie
De brongegevens die hiervoor worden gebruikt, zijn afkomstig uit het Basis bedrijvenregister BBR, het Handelsregister HR en het Beheer van Relaties BvR. De meest recente broneenheden worden bewaard in een kopie van de bron, de bronkopie.
2. Brongegevens standaardiseren naar administratieve eenheden (AE)
In dit proces worden de broneenheden 'gestandaardiseerd' naar AEn. Dit betekent dat de informatie in deze fase wordt overgenomen vanuit de bronkopie en eventueel wordt omgecodeerd m.b.v. standaard codelijsten.

3. Administratieve eenheden combineren tot CBS-eenheden

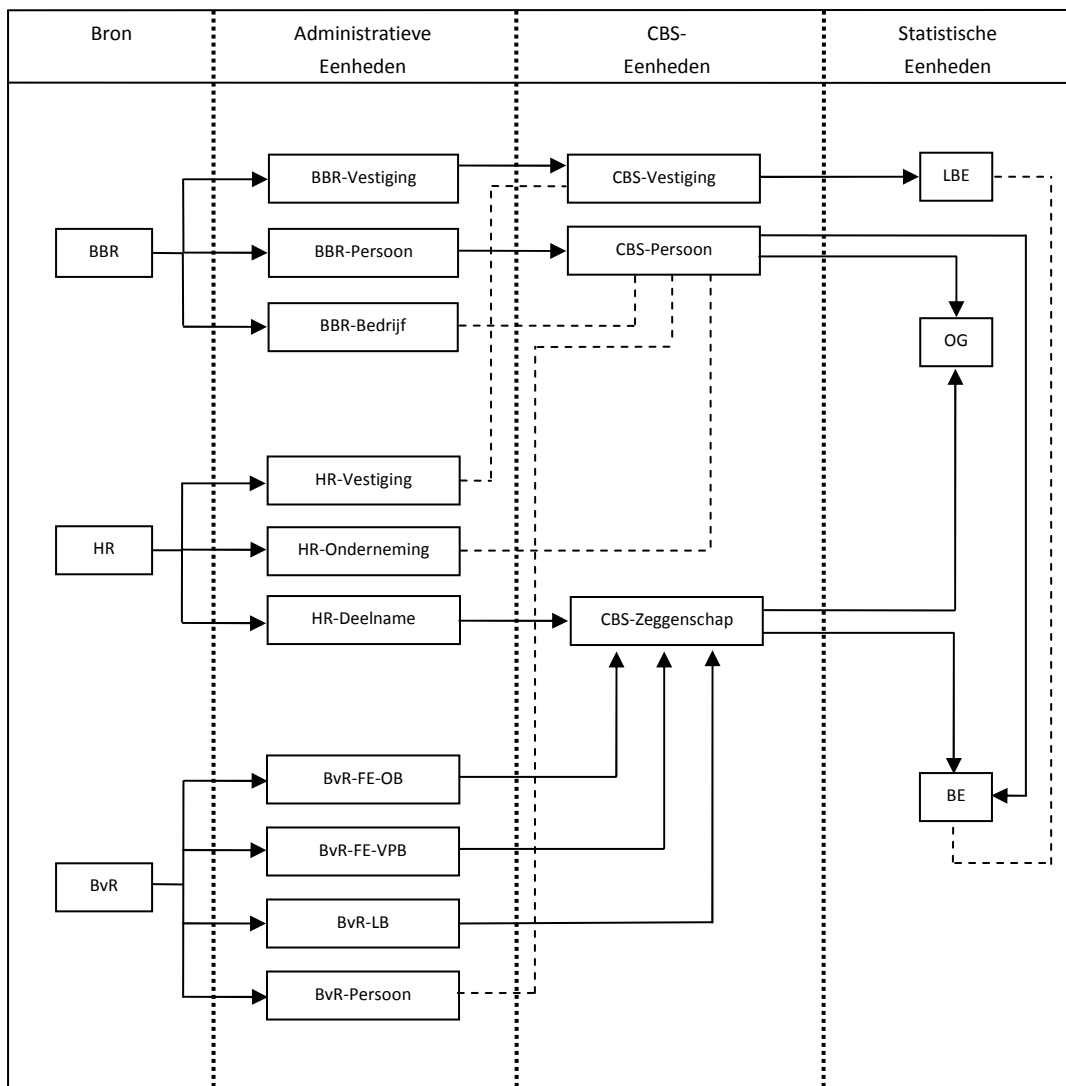
In dit proces worden de administratieve eenheden en hun kenmerken uit de verschillende bronnen gecombineerd tot CBS-eenheden. Daarnaast wordt het aantal werkzame personen en de omzet o.b.v. de BTW-omzetbelasting als extra kenmerken toegevoegd aan een CBS-Persoon. De informatie over het aantal werkzame personen is gebaseerd op de gegevens over werknemers uit de polisadministratie, het aantal maten in een maatschap of het aantal vennoten in een vennootschap.

4. CBS-eenheden consolideren tot OGN en BEn

In deze laatste stap wordt o.b.v. de CBS-eenheden in de vorige stap (en administratieve eenheden) statistische eenheden samengesteld. Eigenlijk worden hier CBS-persoon gegroepeerd tot OGN en BEn.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Figuur 4: Automatische ABR proces in vogelvlucht

Een omschrijving van de diverse eenheden staat in paragraaf 2.3.2. De ‘swimlanes’ (gestippelde lijn) in de figuur bakenen een gebied af met eenheden van vergelijkbare status. Een eenheid heeft de status van een broneenheid, een administratieve

eenheid, een CBS eenheid of een SE. Een pijl geeft de relatie aan tussen de eenheden in verschillende statussen. Een onderbroken lijn betekent dat de betreffende eenheid alleen kenmerken levert wanneer een eenheid wordt getransformeerd. De onderlinge relaties tussen de eenheden met dezelfde status zijn hier niet weergegeven.

1.1.2 Problemen en oplossingen

De BE is de ‘transactor’ van productieprocessen in de economie, d.w.z. dit is de eenheid die zelfstandig opereert en naar buiten toe optreedt. In de regel is dit een instelling en/of organisatie die met een bepaald doel is opgericht en economische activiteiten verricht. Een verzameling van BEn die ‘dezelfde’ economische activiteit verrichten, noemen we een branche. Als de eenheden in de branche zijn geclassificeerd naar de afzonderlijke bedrijfsprocessen, waarbij een BE is ingedeeld bij meerdere SBI-categorieën, dan beschrijven we een branche functioneel. Zijn de eenheden in de branche BEn, waarbij iedere BE is ingedeeld in één SBI-categorie, dan beschrijven we een branche institutioneel. Dus zowel een institutionele als een functionele statistiek kunnen een uitspraak doen over een branche. Het ligt er dus aan wat je onder een branche verstaat: een groep BE met dezelfde SBI (institutioneel) of alle werkzaamheden m.b.t. een bepaalde SBI (functioneel).

De economische (productie) statistieken beschrijven een branche als populatie van BEn en zijn dus institutioneel. Speciaal zijn de Prodcom statistieken: De waarneming is gebaseerd op BEn uit het ABR, maar de afzonderlijke producten die worden vervaardigd door de bedrijven, worden functioneel beschreven in deze statistiek.

De basis voor het samenstellen van een OG of BE is (indirect) de juridische eenheid. Juridische eenheden voor het verrichten van economische activiteiten worden geregistreerd en beheerd door de Kamer van Koophandel (KvK). De registratie en het onderhoud hiervan geschiedt in het Handelsregister (HR). Ondernemers waarvoor geen registratieplicht geldt in het HR, zijn vaak wel als ondernemer voor de inkomstenbelasting geregistreerd door de belastingdienst (BD). Beide groepen zijn naast hun primaire bronregistratie ook geregistreerd in het Basis bedrijvenregister (BBR). Dit register is ontstaan uit een samenwerkings-verband tussen de KvK, de BD en het CBS. Er is gekozen om de basiseenheid van het BBR, de BBR-Persoon, te gebruiken als basis voor de OG en de BE. Een BBR-Persoon is een natuurlijke of niet-natuurlijke persoon die is gebaseerd op een geregistreeerde juridische eenheid in het HR (KvK-dossier) en/of een geregistreeerde fiscale entiteit in het Beheer van Relaties (BvR-dossier), de centrale registratie van fiscale entiteiten bij de belastingdienst. In het HR is o.a. ook de basisinformatie opgeslagen over de economische activiteit en de zeggenschapsrelaties (uitsluitend 100%-deelnamerrelaties) tussen de verschillen juridische eenheden. Deze informatie wordt gebruikt voor bepalen van de bedrijfsstructuur, de branche en de sectorcode.

In het transformatieproces van data naar statistische informatie worden diverse kenmerken afgeleid voor een BE, een OG en een LBE. De waarnemingsstrategie

van het CBS schrijft voor om de basisgegevens hiervoor zo veel als mogelijk te baseren op een secundaire informatiebron, zodat de administratieve lastendruk minimaal is voor een berichtgever. Voor de economische statistieken zijn de data van de BD een belangrijke informatiebron. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld omzetgegevens verzameld door de BD gekoppeld worden aan een BE. De belangrijkste toepassing hiervan is gerealiseerd in het project Directe Raming Totalen (DRT).

1.1.3 Leeswijzer

In het hoofdstuk 2 worden de ‘bouwstenen’ uit de administratieve bronnen waarmee SEn worden geconstrueerd, nader beschreven. Vervolgens worden de algoritmen uitgelegd die ten grondslag liggen aan de implementatie in het ABR.

1.2 Afbakening en relatie met andere thema’s

De methodologie voor het afleiden van de statistische eenheden voor de institutionele statistieken hangt samen met de algemene waarnemingsstrategie van het CBS. Deze is in eerste instantie gebaseerd op secundaire bronnen. Bij de afleiding van de BE is rekening hiermee gehouden. De BE die wordt afgeleid in het ABR wordt gebruikt voor het trekken van steekproeven, de enquêtering en de primaire waarneming van de grotere ondernemingen. In zoverre is de afleidingsmethodiek niet alleen belangrijk voor het thema secundaire waarneming, maar ook voor thema’s zoals steekproeftrekken, bedrijvenpanels en vragenlijstontwerp uit de Methodenreeks.

1.3 Plaats in het statistisch proces

Een eenduidige afbakening van de SE is cruciaal voor de beschrijvende statistiek. In de keten van institutionele economische statistieken worden de OG, de BE en de LBE vrijwel aan het begin van de keten afgeleid, opgeslagen en onderhouden in het algemene bedrijfsregister (ABR). Het ABR is een ‘live’ register dat continu verandert in de tijd. Iedere dag wordt de (voorlopige) structuur en de kenmerken van de SEn bijgewerkt. Eens per maand wordt o.b.v. het ABR een statistisch kader (SK) afgeleid. Dit kader bestaat uit alle actuele (gefiatteerde)¹ OGN, BEn en LBEn van die maand, incl. diverse kenmerken. Een SK bevat ook de onderlinge relaties, koppelingen met de juridische eenheden en informatie over populatiedynamiek (events).

Een ruimere definitie van het SK wordt in de nabije toekomst weergegeven door de eenhedenbase (EHB). De EHB bevat naast actuele SEn en hun onderlinge relaties ook de niet-actuele eenheden en de complete koppeling met onderliggende

---

¹ Maandelijks wordt er door een fiatteur bepaald of een juridische of statistische eenheid wel (actueel) of niet (niet actueel) wordt geselecteerd voor het betreffende kader van die maand. Dit proces heet fiatteren en verloopt grotendeels automatisch.

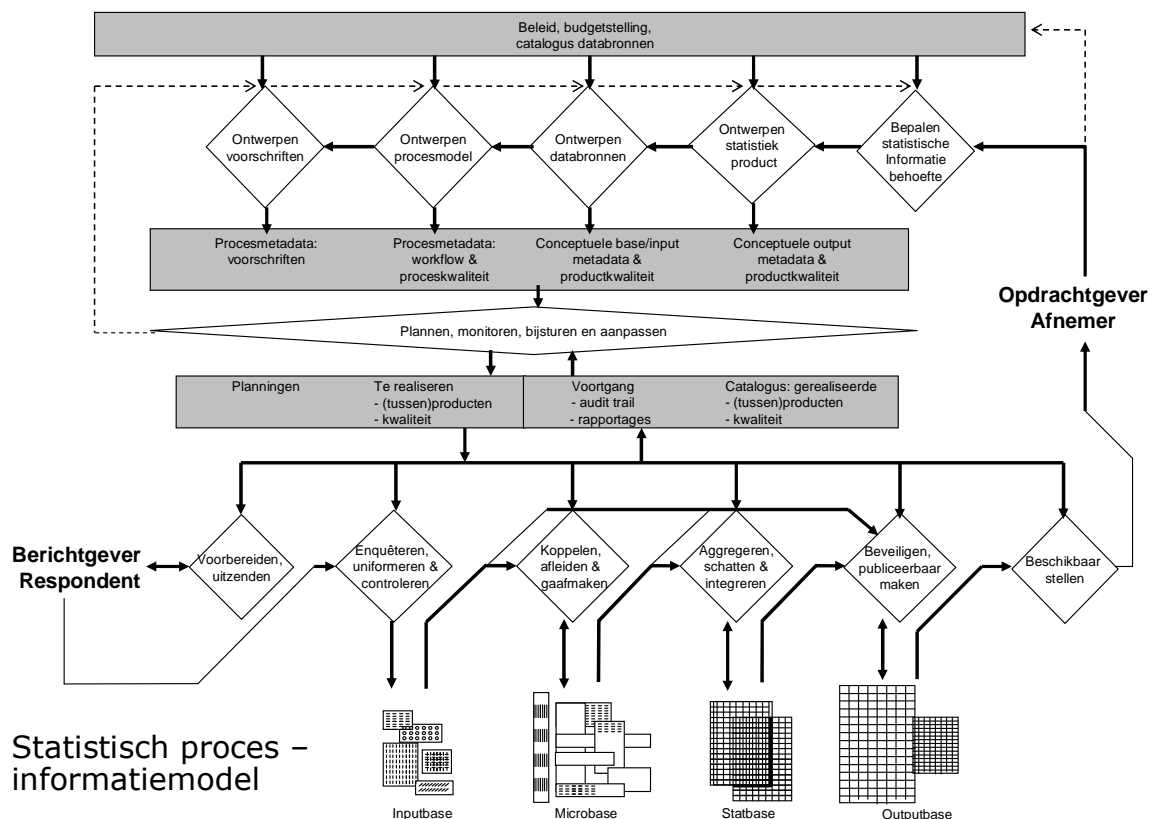
administratieve eenheden (incl. diverse kenmerken). Daarmee vormt de EHB de ruggengraat van eenheden waarop de uitkomsten van de institutionele statistieken zijn gebaseerd.

Het selecteren van gegevens uit de EHB is een ingewikkeld proces dat ondersteund zal worden door het 'halen i.p.v. brengen principe'. Dit betekent dat bestandsverstrekkingen rechtstreeks uit de EHB moeten kunnen worden geselecteerd door de gebruiker zelf.

In de business architectuur van het CBS is de EHB het hart van de microbase. De EHB wordt gebruikt voor

- het identificeren van de eenheid als uniek element van de populatie
- het afleiden van (gecoördineerde) statistische kenmerken (sbi, gk)
- het koppelen van eenheden uit verschillende bronnen (ritsen)
- het onderhouden van een catalogus van alle eenheden (ruggengraat)
- het registreren en uitleveren van bestandsverstrekkingen uit het ABR ('halen' i.p.v. 'brengen')

Figuur 5: Business Architectuur CBS

1.4 Definities en begrippen

Begrip	Omschrijving
ABR	Algemeen Bedrijfsregister
EHB	Eenhedenbase
SE	Statistische eenheid
HR	Handelsregister
BD	Belastingdienst
BBR	Basis Bedrijven Register
KvK	Kamer van Koophandel
SFO	De Statistiek Financiën van ondernemingen (SFO) bestaat uit de statistiek financiën van kleine ondernemingen (SFKO) en de statistiek financiën van grote ondernemingen (SFGO)
OG	Ondernemingengroep
BE	Bedrijfseenheid
LBE	Lokale bedrijfseenheid
NACE	Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne
SK	Het statistisch kader is een dataset die bestaat uit alle SEn, kenmerken per SE, koppelingen tussen de SEn onderling en de CBS-personen en informatie over events.
SBS	Structural Business Statistics

1.5 Algemene notatie

De Europese eenhedenverordening (Eurostat, 1993a) schrijft voor aan welke definities de SEn (zouden) moeten voldoen in de Europese economische statistieken. Ook is voorgeschreven welke kenmerken er van SEn moeten zijn geregistreerd in de nationale bedrijfsregistratie (zie Eurostat, 2008), Business register Recommendation manual (Eurostat, 2010). Andere definities die binnen de lidstaten van de EU gebruikt moeten worden voor de waarneming en analyse van het productiesysteem staan beschreven in de 'European Statistical Accounts' (Eurostat, 1995). Meer achtergrond over de reden van de keuze voor deze eenheden staat beschreven in het System of National Accounts (Eurostat, 1993b).

De definities en omschrijvingen van de 'Europese eenheden' zijn omschreven in de standaard begrippenlijst van het CBS:

Onderneming - Enterprise   De statistische eenheid van het productiestelsel van de EU, bestaande uit de kleinste combinatie van juridische eenheden (of hun equivalent) waarover gezamenlijke zeggenschap wordt verricht. Het is een organisatorische eenheid die goederen en diensten voortbrengt en die een zekere zelfstandige beslissingsbevoegdheid heeft, met name ten aanzien van de bestemming van haar vlottende middelen. Zij kan uit één of

meer juridische eenheden bestaan en één of meer activiteiten uitoefenen op één of meer locaties.

Institutionele Eenheid (IE) - Institutional Unit (IU)	<p>De institutionele eenheid is een economische eenheid die wordt gekenmerkt door eenheid in gedrag en een zelfstandige beslissingsbevoegdheid bij de uitoefening van de hoofdfunctie. De eenheid is institutioneel als zij verantwoordelijk en aansprakelijk is voor haar beslissingen en maatregelen of over een volledige boekhouding beschikt.</p> <p>Een IE is een rechtspersoon, een natuurlijke persoon of een huishouden. Eenmanszaken vallen onder de natuurlijke personen en huishoudens. Er bestaan verschillen soorten IEn volgens het SNA (CBS, 1993b): private IEn in commerciële IEn (de zgn. corporations), non-profit IEn, huishoudens (consumptieve en productieve huishoudens), publiekrechtelijke instellingen (commercieel werkende quasi corporations en IEn behorende tot de overheidssector).</p>
Ondernemingsgroep (OG) - Enterprise Group (EG)	<p>De ondernemingsgroep verenigt ondernemingen die juridisch en financieel met elkaar verbonden zijn. Binnen de ondernemingsgroep kunnen diverse beslissingscentra voorkomen, met name wat het productie-, verkoop- en winstbeleid e.d. betreft, terwijl bepaalde onderdelen van het financiële beheer en het fiscale beleid zijn gecentraliseerd. De ondernemingsgroep vormt een economische entiteit die keuzen kan maken welke met name de eenheden betreffen waaruit de groep is samengesteld.</p>
Eenheid van Economische Activiteit (EEA) - Kind Of Activity Unit (KAU)	<p>De eenheid van economische activiteit omvat alle delen van een onderneming die bijdragen tot de uitoefening van een activiteit die onder een NACE (Rev. 2)-rubriek met 4 cijfers („klasse”) valt. Het gaat daarbij om een entiteit die met een of meer bedrijfsonderdelen van de onderneming samenvalt. De onderneming beschikt over een informatiesysteem met behulp waarvan voor iedere EEA ten minste de productiewaarde, het intermediair verbruik, de personeelskosten, het exploitatieoverschot, alsmede het personeelsbestand en de bruto-investeringen in vaste activa kunnen worden verschaft of berekend.</p>
Homogene Productie Eenheid (HPE)	<p>De homogene-productie-eenheid wordt gekenmerkt door de uitoefening van één enkele activiteit, namelijk de input van producten, een productieproces en de output van homogene producten. De producten die de input en de output vormen, worden - onder verwijzing naar een nomenclatuur van producten - op hun beurt gekenmerkt door hun aard, de bewerkingsfase en de toegepaste productiemethode. De homogene-productie-</p>

eenheid kan overeenkomen met een institutionele eenheid of een gedeelte daarvan. Zij kan echter nooit tot twee verschillende institutionele eenheden behoren.

Lokale eenheid -
Local unit

De lokale eenheid is een onderneming of een deel daarvan (bij voorbeeld werkplaats, fabriek, winkel, kantoor, mijn of pakhuis), gelegen op een geografisch bepaalde plaats. Op of vanuit die plaats worden economische activiteiten uitgeoefend waarvoor - uitzonderingen daargelaten - een of meer personen voor rekening van een zelfde onderneming werkzaam zijn (eventueel deeltijds).

Lokale Eenheid van
Economische
Activiteit (LEEA) -
Local kind-of-activity
unit (LKAU)

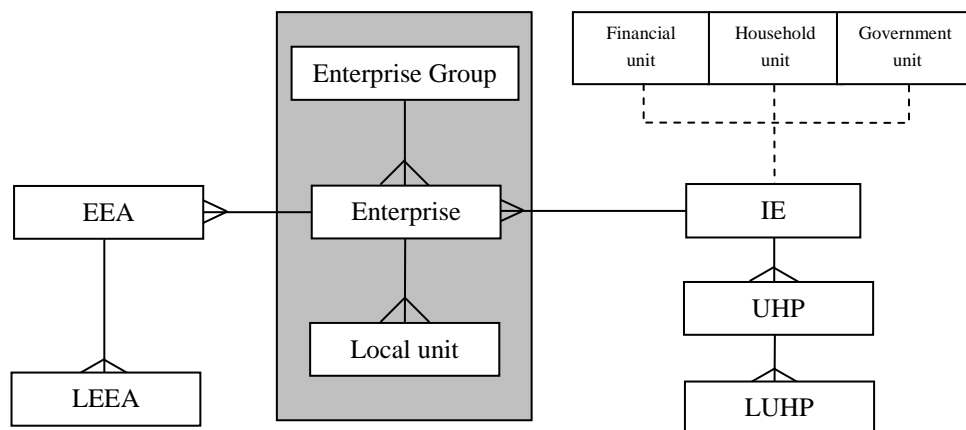
De lokale eenheid van economische activiteit is het deel van een EEA dat tot het lokale niveau behoort.

Lokale Eenheid van
Homogene Productie
(LHPE) - Local unit of
homogeneous
production (LUHP)

De lokale homogene-productie-eenheid is het deel van een HPE dat tot het lokale niveau behoort.

In figuur 6 zijn de onderlinge relaties weergegeven tussen de verschillende SEN die in Europees verband worden gebruikt voor het beschrijven van economische statistieken.

Figuur 6: Samenhang tussen de verschillende typen eenheden in Europees verband

De SEN in de economische statistieken van het CBS wijken in sommige gevallen af van deze Europese voorschriften. De verschillen zijn soms subtiel.

Afspraak tussen het CBS en Eurostat over de eenhedenverordening

Het CBS heeft midden jaren negentig van de vorige eeuw een ‘derogation’ ingediend bij Eurostat. Daarin staat dat het CBS voor het beschrijven van de Europese economische statistieken de BE (LBE) gebruikt en niet de EEA (LEEA).

Bedrijfseenheid versus EEA

Voor elke EEA moet de onderneming volgens de Europese definitie in staat zijn een berekening of schatting te maken van productiewaarde, intermediair verbruik, arbeidskosten en aantal werkzame personen, exploitatieoverschot en bruto-investeringen in vaste activa. Voor menige berichtgever is het onmogelijk om deze financiële gegevens uit te smeren over aparte activiteiten volgens de NACE-codering. Bij de afleiding van de BE wordt daarom rekening gehouden met de manier waarop een berichtgever zijn gegevens kan aanleveren (beschrijfbaarheid), maar kunnen de verzamelde gegevens betrekking hebben op meerdere activiteiten volgens de NACE.

Enterprise versus Bedrijfseenheid

De Europese ‘enterprise’ bestaat uit een afgebakend aantal juridische eenheden. In de Nederlandse definitie van de BE staat de beschrijfbaarheid centraal. Deze twee eisen zijn soms tegenstrijdig. In het ABR bestaan ‘splitsgevallen’. Dit komt met name voor bij overheidsinstellingen. In dat geval wordt één juridische eenheid gekoppeld aan meerdere BEn. De gemeente Amsterdam is bijvoorbeeld geregistreerd als één juridische eenheid bij de KvK. De activiteiten en ook de bijbehorende productieprocessen van de gemeente zijn in sommige gevallen echter erg divers (e.g. openbaar bestuur en commerciële activiteiten). Hierdoor wordt die ene juridische eenheid in het ABR ‘gesplitst’ in meerdere bedrijfseenheden, waardoor deze BEn dan meer lijken op een EEA (of een IE). In dat geval is ook niet voor 100% voldaan aan de Europese definitie, die voorschrijft dat de enterprise uit ‘volledige’ juridische eenheden bestaat.

Enterprise group versus ondernemingsgroep

De ondernemingsgroep (OG) in het ABR is gedefinieerd als de meest omvattende verzameling van in Nederland gevestigde juridische eenheden waarover gezamenlijk zeggenschap kan worden uitgeoefend en die homogeen is naar institutionele sector. De OG is de financiële actor en wordt samengesteld o.b.v. juridische eenheden, die onderling verbonden zijn door een eigendom-eigenaar zeggenschapsrelatie. Binnen een OG kunnen meerdere juridische eenheden zijn samengebundeld tot één BE als een aparte productie-unit binnen het concern. Sommige juridische eenheden behoren niet tot een BE omdat er geen productie wordt verricht, maar behoren wel tot de structuur van de OG. In het ABR komt dit bijvoorbeeld voor als een Bijzondere Financiële Eenheid (BFI) deel uit maakt van de OG structuur. Volgens de Europese definitie van de EG kan deze situatie niet voorkomen, want in de Europese richtlijn staat dat een EG uit enterprises en niet uit juridische eenheden bestaat.

Daarnaast staat in de richtlijn ook dat een EG minstens twee enterprises bevat, want anders is er geen sprake van een groep. Dit impliceert dat een EG dus minimaal

bestaat uit twee juridische eenheden, die ieder afzonderlijk een enterprise vormen. In het ABR bestaat een OG meestal of uit één juridische eenheid, die tegelijk ook de enige BE is of uit meerdere juridische eenheden die samen de enige BE binnen de OG vormen.

Een ander subtiel verschil heeft betrekking op de homogeniteit naar economische sector van de enterprise group. Homogeniteit is een eigenschap van de OG en de institutionele eenheid, maar niet van de enterprise group.

Enterprise group versus Institutionele eenheid

De institutionele eenheid (IE) in de structurele bedrijfstatistieken (SBS) komt meestal overeen met de enterprise. Wanneer de economische activiteiten binnen de EG behoren tot verschillende institutionele sectoren (bedrijven, huishouden, financiële instellingen, overheid, buitenland), dan bestaat er voor iedere soort sector binnen de EG een aparte IE. Deze IE is eventueel weer opgesplitst in één of meerdere enterprises. In de praktijk betekent dit dat de sectorcode wordt vastgesteld op het niveau van de enterprise. In het ABR is de (gecoördineerde) sectorcode een kenmerk van de CBS-Persoon.

2. Afleiding statistische eenheden ABR

2.1 Korte beschrijving

In het Algemene Bedrijfsregister (ABR) worden administratieve eenheden in de registraties van het Basis Bedrijvenregister (BBR), het Handelsregister (HR) en het Beheer van Relaties (BvR) gecombineerd tot SEn. In dit afleidingsproces worden OGr samengesteld o.b.v. juridische eenheden, die onderling zijn verbonden door een eigendom-eigenaar zeggenschapsrelatie.

In het ABR wordt een juridische eenheid aangeduid als ‘CBS-Persoon’ vanwege de consistentie met de terminologie die wordt gehanteerd door het BvR t.a.v. de ‘BvR-Persoon’.

Het afleidingsalgoritme voor het bepalen van een OG zorgt er voor dat zowel de eigendomsverhoudingen als de onderlinge fiscale relaties tussen CBS-personen zo veel als mogelijk in tact blijven. Dit laatste betekent dat een OG zoveel mogelijk lijkt op een groep CBS-personen, die één gezamenlijke ‘eigenaar’ hebben en geconsolideerd opgave doen voor de belastingen.

OGr worden in twee groepen ingedeeld: ‘TopX’ en de ‘niet TopX’. In de ‘TopX’ zijn de belangrijkste en de meest complexe OGr van de Nederlandse economie (of voor de statistiek) vertegenwoordigd. Er is gekozen om alleen OGr die behoren tot de ‘TopX’ eventueel verder uit te splitsen in aparte BEn en deze handmatig te laten onderhouden door profilers. Buiten de TopX is een OG (bijna²) hetzelfde als een BE³.

Als laatste wordt voor iedere BE ook een of meerdere LBEn automatisch afgeleid met informatie over vestigingen.

2.2 Toepasbaarheid

Het CBS publiceert economische statistieken, die zijn gebaseerd op onderzoekspopulaties in de samenleving. Bij economische statistieken bestaan de populaties uit functionele of institutionele eenheden. Een functionele eenheid beschrijft de eenheid die een functie vervult in de maatschappij, zoals een voertuig of een operatie in een ziekenhuis. Functionele statistieken zeggen iets over een specifiek aspect van een economisch of maatschappelijk proces. Bij institutionele

---

² Als er een bijzondere financiële instelling als ‘losse’ persoon binnen de OG voorkomt, ontstaat er een verschil tussen de BE- en de OG-structuur. Deze situatie ontstaat ook als een profiler een ‘loonlijsthouder’ binnen een OG uit een bestaande BE-structuur verwijdert.

³ Door buiten de TopX de OG gelijk te maken aan de BE ontstaat er een verschil tussen de conceptuele definitie van de BE en de praktische afleiding daarvan in het ABR. Ook buiten de TopX bestaan er immers OG-structuren met meerdere autonome productieprocessen.

eenheden staat het instituut (bedrijf, instelling, organisatie) centraal. Institutionele statistieken beschrijven het gedrag van een populatie die bestaat uit institutionele eenheden.

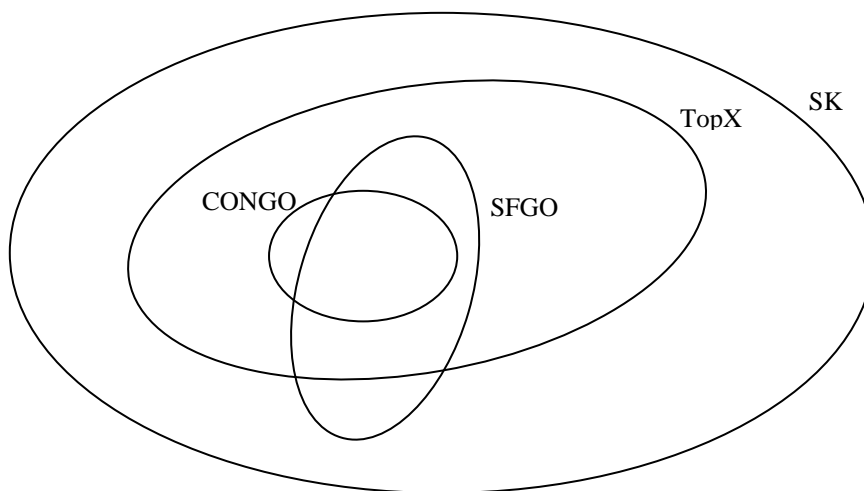
Voorbeeld:

Iemand die de economische statistieken functioneel beschrijft gaat uit van de economische activiteit en zoekt daar de juiste eenheden bij (EEA). In de institutionele statistiek blijft het instituut ‘volledig’ (BE) en niet gesplitst in meerdere eenheden voor iedere activiteit.

De statistieken die deel uitmaken van de ‘economische keten’ worden door het CBS institutioneel beschreven. Een institutionele beschrijving sluit aan op de belevingswereld van de berichtgever (i.e. respondent), waardoor het voor een berichtgever ‘eenvoudiger’ is om een CBS-enquête in te vullen. Daarnaast kun je in de afleiding van een BE of OG, de structuurgegevens uit administratieve bronnen integreren. Ook in de beschrijving van de output zorgt een institutionele benadering voor een betere coördinatie. Een BE is immers volledig toegewezen aan één activiteit, waardoor de beschrijving van één branche altijd is gerelateerd aan één afgebakende set van eenheden.

Voor het stroomlijnen van het statistische productieproces worden er binnen het statistisch kader (SK) van het ABR diverse verzamelingen van OGN afgebakend. Centraal hierin is de afbakening van de TopX. De twee andere belangrijke populaties in het ABR worden afgebakend t.b.v. CONGO (CONSistentie Grote Ondernemingen) en de SFGO (Statistiek Financiën van Grote Ondernemingen). Beide populaties zijn belangrijk voor het statistische proces en zijn nauw verweven met de TopX.

Figuur 7: Verzamelingen van OGN in het statistisch kader

In de figuur is de samenhang weergegeven tussen de afzonderlijke verzamelingen van OGN in het ABR. In de praktijk worden 1900 OGN uit de TopX geprofiled.

2.3 Uitgebreide beschrijving

2.3.1 De brongegevens van het Algemene BedrijfsRegister (ABR)

Het ABR is een databasesysteem dat identificerende gegevens en structuurgegevens over bedrijven vastlegt, onderhoudt en verstrekt t.b.v. het statistische proces. Het ABR is de veranderende ruggengraat van bedrijven (EHB, zie 1.3). De output van het ABR wordt o.a. gebruikt als gecoördineerd populatiekader, als steekproefkader, als basis voor koppeling naar externe registers of referentiemateriaal voor andere statistieken t.b.v. mesoanalyse.

Het afleidingsproces in het ABR start met een aantal brongegevens. Deze zijn aangeleverd door de Kamer van Koophandel, als bronhouder van het Basis bedrijvenregister (BBR) en het Handelsregister (HR) en de belastingdienst als bronhouder van het Beheer van Relaties (BvR). Ieder register is opgezet met een eigen doelstelling. Alle brongegevens worden bij het CBS opgeslagen in een bronkopie.

Basis Bedrijven Register (BBR)

Het BBR is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen de Kamers van Koophandel (KvK), de Belastingdienst (BD) en het CBS. Het BBR is een registratie waarin de BBR-Persoon de centrale eenheid is. Door de opzet van het BBR is de onderdekking van eenheden in het HR a.g.v. de vrijstelling tot registratieplicht (vrije beroepsbeoefenaars, agrariërs), sterk verminderd. Daarnaast is ook de koppeling tussen de eenheden in het HR en die in het BvR eenduidig vastgelegd en sterk verbeterd. Gegevens over enig-aandeelhouderschap worden vooralsnog uitsluitend geregistreerd in het HR. Structuurgegevens over fiscale eenheden worden vastgelegd in het BvR of gedeeltelijk in jaarverslagen. Deze structuurinformatie speelt een sleutelrol bij de afleiding van SEN. Het oorspronkelijke doel van het BBR was de gegevensuitwisseling tussen verschillende overheidsorganisaties te bevorderen. Door de introductie van de Nieuwe Handelsregisterwet en de ontwikkeling van een Nieuwe Handelsregister (NHR) is deze doelstelling inmiddels achterhaald. Het NHR is een onderdeel van het 'Stelsel van Basisregistraties' dat deze doelstelling zal gaan vervullen in de toekomst.

Handelsregister (HR)

Een onderneming of een non-profit instelling, die een maatschappelijke activiteit verricht, is verplicht zich te (laten) registeren in het (nieuwe) Handelsregister van de KvK. De KvK registreert juridische eenheden en hun aansprakelijkheid in het HR. Een juridische eenheid is een natuurlijke of een niet-natuurlijke persoon. Een natuurlijk persoon is (in de context van dit rapport) een mens, die een functie vervult als eigenaar van een eenmanszaak, zoals de zelfstandige zonder personeel (ZZP). Niet-natuurlijke personen zijn rechtspersonen of samenwerkingsverbanden, die optreden als drager van rechten en plichten in het rechtsverkeer. Het HR bevat ook informatie over 'eigendom en eigenaar relaties' tussen juridische eenheden. Deze relaties worden in het ABR gebruikt voor het afbakenen van een OG. Het HR kent

naast de personen ook vestigingen, één hoofdvestiging en eventuele nevenvestigingen.

Beheer van Relaties (BvR)

Het Beheer van Relaties (BvR) bevat de informatie over fiscale entiteiten en onderlinge relaties. De centrale eenheid is de 'BvR-Persoon'. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een BvR met informatie over natuurlijke personen (t.b.v. de inkomstenbelasting) en een BvR met informatie over 'fiscale' ondernemingen. Samen wordt hieruit een BvR-bedrijven register samengesteld t.b.v. het CBS. In de fiscale wetgeving is het mogelijk dat twee of meerdere BvR-personen onder bepaalde voorwaarden een fiscale eenheid (voor de omzetbelasting OB en/of de vennootschapsbelasting VPB) kunnen vormen. In dat geval mogen de BvR-personen geconsolideerd aangifte doen voor de belastingen via de fiscale eenheid.

2.3.2 Input voor het afleiden van de SE

De afleiding van OG, BE en de LBE geschiedt in het ABR. Hiervoor wordt een aantal stappen doorlopen. Het proces start met de broninformatie die een leverancier levert aan het CBS. Vervolgens worden er administratieve eenheden (AEn) afgeleid uit de broneenheden. Daarna worden CBS eenheden (CEn) samengesteld, die de uiteindelijke bouwstenen zijn voor SEn.

Broneenheden

Broneenheden worden aangeleverd door de bronleverancier als actuele eenheden. Dit betekent dat een eenheid 'actief' is in de bronregistratie en hun kenmerken betrekking hebben op de meest actuele beschikbare informatie. Als een eenheid niet meer voorkomt in de bron (of wel voorkomt met een geldige einddatum), dan nemen we aan dat de eenheid niet meer bestaat. Nadat de bronbestanden op het CBS zijn ontvangen, worden de brongegevens opgeslagen in een bronkopie. Een bronkopie is een kopie van de bron zoals de leverancier deze heeft aangeleverd.

In het ABR worden de volgende bronnen gebruikt voor het afleiden van statistische eenheden en hun kenmerken: BBR, HR, BvR en de polisadministratie. Iedere bronhouder levert diverse broneenheden aan.

BBR-Persoon Een BBR-Persoon is een door het BBR gedefinieerd Persoon (een drager van rechten en plichten). Een Persoon kan een natuurlijke Persoon (NP) of een niet-natuurlijke Persoon (NNP) zijn.

BBR-Bedrijf Een BBR-Bedrijf is een BBR-Persoon die één of meerdere economische activiteiten uitvoert. Een BBR-Persoon zonder BBR-Bedrijf kan bijvoorbeeld een stichting zijn, die zelf geen commerciële activiteiten uitvoert. Andere BBR-personen zonder BBR-Bedrijf vervullen de rol van functionaris voor een andere BBR-Persoon die wel is gekoppeld aan een BBR-

Bedrijf, zoals een bestuurder van een BV, een maat in een maatschap of een vennoot in een vennootschap.

BBR-Vestiging Een BBR-Vestiging is de locatie (aangeduid met een adres) waarop of van waaruit een BBR-Persoon een economische activiteit uitvoert.

HR-Onderneming Een HR-Onderneming is een onderneming of een instelling (niet-onderneming) die in het HR geregistreerd is in een KvK-dossier. Een KvK-dossier in het HR van de Kamer van Koophandel bestaat uit:

- een groep personen met een bepaald (commercieel) doel of een bepaalde functie die voldoet aan de volgende criteria.
  - * een regelmatige maatschappelijke werkzaamheid
  - * tegen betaling
  - * zelfstandig
  - * openlijk optreden
  - * deelnemen aan het economische verkeer in georganiseerd verband
  - * oogmerk van vermogensrechtelijk voordeel
- overheidsondernemingen
- eenmanszaken in de landbouw of visserij
- ondernemingen waarin uitsluitend straathandel in de vorm van venten wordt uitgeoefend
- Ondernemingen toebehorende aan vrije beroepsbeoefenaren (voor zover niet uitgeoefend in een N.V., B.V., coöperatie, onderlinge waarborgmaatschappij, vereniging, stichting of E.E.S.V. (Europees Economisch SamenwerkingsVerband) en voor zover niet bedrijfmatig uitgeoefend).

HR-Deelname De HR-Deelname beschrijft de 100%-deelname-relatie tussen twee HR-ondernemingen.

Een deelnamerelatie is een relatie tussen twee Personen, waarmee wordt aangegeven dat ene Persoon aandelen bezit van een andere Persoon. Dit kan zowel een eigendom- als een eigenaarrelatie zijn. De deelnamerelatie wordt gekwantificeerd d.m.v. een deelnamepercentage van 100%.

HR-Vestiging Een HR-Vestiging is een vestiging van een HR-Onderneming. Een vestiging in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel is het deel van een onderneming dat op één locatie gevestigd is, zoals een gebouw of een andere plek van waaruit activiteiten worden verricht.

HR-Ondernemingen kunnen verdeeld worden naar HR-

Hoofdvestiging en HR-Nevenvestigingen.

De HR-Hoofdvestiging is gevestigd waar zich de leiding van de HR-Onderneming, het centrum van beheer, bevindt. De HR-Hoofdvestiging is meestal de eerste vestiging van de HR-Onderneming en onderscheidt zich hoofdzakelijk van de eventueel aanwezige HR-Nevenvestigingen doordat daar de directie zetelt.

De HR-Nevenvestiging is een HR-Ondernemings-onderdeel, niet zijnde de HR-Hoofdvestiging, dat geheel of ten dele is ondergebracht in een gebouw of complex van gebouwen en waar duurzaam bedrijfsuitoefening van de HR-Onderneming plaatsvindt. De HR-Nevenvestiging moet duurzaam dienstbaar zijn aan de HR-Onderneming ten behoeve van de bedrijfsactiviteit.

- BvR-Persoon** Een BvR-Persoon is een natuurlijke of niet-natuurlijke persoon die als administratieve eenheid bij de Belastingdienst bekend is.
- BvR-FE-OB** Een FE-OB is de fiscale eenheid voor de omzetbelasting (OB). Onder voorwaarde dat er sprake is van financiële, organisatorische en economische verwevenheid mogen verschillende BvR-personen geconsolideerd aangifte doen voor de OB. Zij vormen dan gezamenlijk de FE-OB. Hierdoor wordt voorkomen dat er omzetbelasting wordt geheven over transacties die uitsluitend binnen het concern plaatsvinden.
- BvR-FE-VPB** Een FE-VPB is een fiscale eenheid, die op verzoek van de belastingplichtige in deze eenheid gevormd wordt, zodat de belasting geheven wordt alsof er één belastingplichtige is (de FE-VPB). De belangrijkste voordelen van een fiscale eenheid zijn: compensatie van verliezen binnen het concern, uitstel van winstneming op onderlinge transacties en administratieve vereenvoudiging.
- BvR-LB** De BvR-Persoon waarop de loonbelasting wordt ingehouden, vervult de rol van 'loonlijsthouder' voor een werkgever. Loonbelasting is de belasting die door de werknemer over zijn loon verschuldigd is en die door zijn werkgever op het loon van de werknemer wordt ingehouden en namens de werknemer aan de fiscus wordt betaald.

Samenstellen administratieve eenheden (AE)

Administratieve eenheden (AEn) worden rechtstreeks afgeleid van de broneenheden. Voor iedere broneenheid bestaat er een AE. Het proces bestaat uit twee onderdelen.

Broneenheden en bronvariabelen worden ‘gestandaardiseerd’ overgenomen vanuit de bronnen. Dit betekent dat een bronvariabele eerst wordt getransformeerd naar een vooraf gedefinieerd formaat. Hierdoor wordt een kenmerk van een broneenheid in verschillende registraties op dezelfde manier beschreven. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een aantal standaardisatieregels voor het uniformeren van het datumformaat, de adressering en de naamgeving. Ook worden er standaard codelijsten gebruikt, bijvoorbeeld voor het omcoderen van de rechtsvorm- en de SBI-codering in de verschillende bronnen.

Als tweede wordt op het niveau van de administratieve eenheid de historie bijgehouden. Dit betekent dat een broneenheid, waarvan door de bronleverancier is vastgesteld dat deze niet meer voorkomt in hun administratie, geregistreerd wordt als een ‘historische’ AE. Daarbij wordt de oprichtingsdatum, de opheffingsdatum en de wijzigingsdatum (bij een kenmerkwijziging) van de AE opgeslagen. Hierdoor is het altijd mogelijk een oude (administratieve) situatie te beschrijven.

Samenstellen CBS eenheden (CE)

De CBS-eenheden zijn: CBS-Persoon, CBS-Vestiging en CBS-Zeggenschap. Deze eenheden zijn door het CBS vastgesteld voor het afleiden van statistische eenheden. In deze processtap wordt de informatie van de AEn gecombineerd en aangevuld met extra informatie over werkgelegenheid en omzet.

CBS-Persoon

In het BBR wordt voor iedere BBR-Persoon de relatie met het HR en het BvR vastgelegd met de koppeling BBR-PersoonsId $\Leftrightarrow$ KvK-Id $\Leftrightarrow$ BvR-Id.

De identificerende gegevens van de CBS-Persoon (naam, adresgegevens en rechtsvorm) worden overgenomen van de AE ‘BBR-Persoon’. Van de AE ‘HR-Onderneming’ worden o.a. aanvullende adresgegevens en de activiteitencode overgenomen.

Belangrijk bij de afleiding van statistische eenheden is de kaderindicatie. De kaderindicatie is een indicatie die aangeeft of de CBS-Persoon wel of niet zelfstandig tot een BE leidt in het SK. In grote lijnen geldt dat wanneer een CBS-Persoon werkzame personen of een positieve omzet heeft, de kaderindicatie ‘positief’ is.

Hiervoor worden de kenmerken van een CBS-Persoon aangevuld met informatie uit secundaire bronnen:

- De belastingdienst levert informatie over het aantal werknemers en de totale loonsom per loonbelastingnummer BvR-LB aan het CBS. Deze informatie wordt gebruikt voor het vaststellen van de totale werkgelegenheid (i.e. werkzame personen) van een CBS-Persoon. Vanwege het gebruik van de polisadministratie

is rekening gehouden met werknemers die meerdere banen hebben bij verschillende werkgevers.

- Eens per maand wordt door de belastingdienst de gegevens over de omzetbelasting (OB) geleverd aan het CBS. Voor ieder tijdvak, maand, kwartaal en jaar worden deze omzetgegevens bij het CBS opgeslagen in de Bron Gegevens Base (BGB). Deze informatie wordt gebruikt voor het vaststellen van een indicatie voor de omzet van een 'CBS-Persoon'.

Over het algemeen bestaat een BE uit CBS-personen met een 'positieve' kaderindicatie voor de BE. Als dit niet het geval is, dan kan de CBS-Persoon wel worden samengevoegd tot één OG met andere CBS-Personen waarvan minimaal één CBS-Persoon wel een positieve kaderindicatie heeft (zie voetnoot 2 op pagina 17).

CBS-Zeggenschap

Een CBS-Zeggenschap wordt afgeleid van de AE 'HR-Deelname'. Het is een aparte CE die de eigenaar-eigendomsrelatie beschrijft tussen twee CBS-personen. Zeggenschap is een doorslaggevende invloed op de benoeming van de meerderheid van de leden van de centrale ondernemingsleiding, uitgeoefend door diegenen die dat kunnen op grond van hun bevoegdheid. Bijvoorbeeld in kapitaalvennootschappen via deelname in het maatschappelijk kapitaal van de kapitaalvennootschap. In personenvennootschappen via datgene wat in de overeenkomst/contract van de vennootschap bepaald is. In andere vormen via lidmaatschap in de vereniging, coöperatie of onderlinge waarborgmaatschappij.

Opmerkingen:

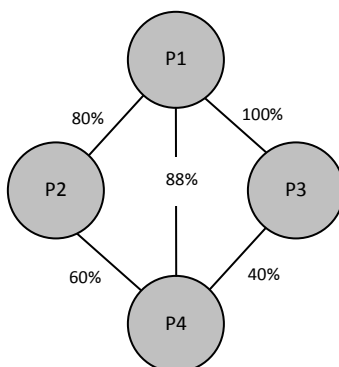
- Een CBS-Zeggenschap wordt in eerste instantie rechtstreeks afgeleid van de 100% eigenaar-eigendom relaties tussen de HR-Ondernemingen die aan twee CBS-Personen zijn gerelateerd. Die relaties worden aangeleverd door de KvK in het HR (HR-Deelname).
- Ook een profiler kan een CBS-Zeggenschap leggen tussen twee CBS-Personen (CBS-Zeggenschap met bron profiler). Hiervoor moet hij het zeggenschapspercentage invullen. Dit is de mate waarin een CBS-Persoon controle heeft over een andere CBS-Persoon. Daarbij wordt een overwegende zeggenschap aangeduid met een percentage van meer dan 50% (moeder), minderheidsbelangen met een percentage van 50% of minder (dochter).
- Als meerdere BvR-Personen samen een fiscale eenheid voor de OB of de VPB vormen, dan is er volgens de belastingdienst ook sprake van een eigendoms-eigenaar relatie groter dan 50%. Hiervoor wordt in het ABR een zeggenschapspercentage gehanteerd van resp. 51% en 95% tussen de top van de fiscale eenheid en de onderliggende BvR-Personen. In dat geval spreken we ook wel van een BvR-Zeggenschap of te wel een CBS-Zeggenschap met bron 'BvR'.
- Als er één BvR-LB als 'loonlijsthouder' bestaat binnen een concern, dan wordt deze bestempeld als een CBS-Zeggenschap van het type 'loonlijsthouder'. In het

ABR wordt hiervoor een zeggenschapspercentage tussen de top van de onderneming en de 'loonlijsthouder' van 51% gehanteerd.

- Er bestaan ook indirecte zeggenschappen. Indirecte zeggenschap worden in het ABR automatisch berekend uit de directe zeggenschap tussen 2 CBS-Personen. Voorbeeld: De KvK levert een 100% eigendomsrelatie aan tussen P1 en P3, een profiler legt de relaties tussen P1-P2 (80%), P2-P4 (60%) en P3-P4 (40%). In dit geval is P1 voor 88% (i.e. $0,8 \times 0,6 + 1,0 \times 0,4$) de eigenaar van P4.

Figuur 8: Berekening van een indirecte zeggenschap

CBS-Vestiging

De CBS-Vestiging is een afgeleide van de BBR-Vestiging. In het BBR wordt voor iedere BBR-Vestiging de relatie met de HR-Vestiging vastgelegd met de koppeling BBR-PersoonsId + BBR-Volgnr $\Leftrightarrow$ KvK-Id + subdossier-nummer.

De identificerende kenmerken worden overgenomen van de BBR-Vestiging. Andere kenmerken worden afgeleid van de HR-Onderneming en de HR-Vestiging, zoals SBI, adresgegevens, indicator hoofdvestiging, etc. Als er geen informatie beschikbaar is, dan wordt er een CBS-Vestiging gecreëerd o.b.v. de adresgegevens van de CBS-Persoon. Deze 'fictieve' vestiging wordt later bij het afleiden van de LBE gebruikt.

2.3.3 Afleiden statistische eenheden

Voor het samenstellen van de statistische eenheden in het ABR is het belangrijk dat de begrippen zeggenschapsstructuur en zeggenschapscluster zijn gedefinieerd.

Zeggenschapsstructuur (ZSS)

Een ZSS is een verzameling van CBS-Personen die samen een boom- of netwerkstructuur vormen op basis van CBS-Zeggenschappen tussen die CBS-Personen. Een ZSS kan bestaan uit één CBS-Persoon. Het percentage zeggenschap en deelname is voor het samenstellen van een ZSS niet relevant.

Zeggenschapscluster (ZSC)

Een zeggenschapscluster is een verzameling van CBS-Personen waarvoor één van deze CBS-Personen overwegende invloed heeft op alle andere. Iedere CBS-Persoon binnen de CBS-Zeggenschapsstructuur waarover geen enkele andere CBS-Persoon

overwegende zeggenschap (i.e. zeggenschapspercentage > 50%) heeft, vormt samen met de ‘daaronderliggende’ CBS-Personen, een cluster met zichzelf aan de ‘top’.

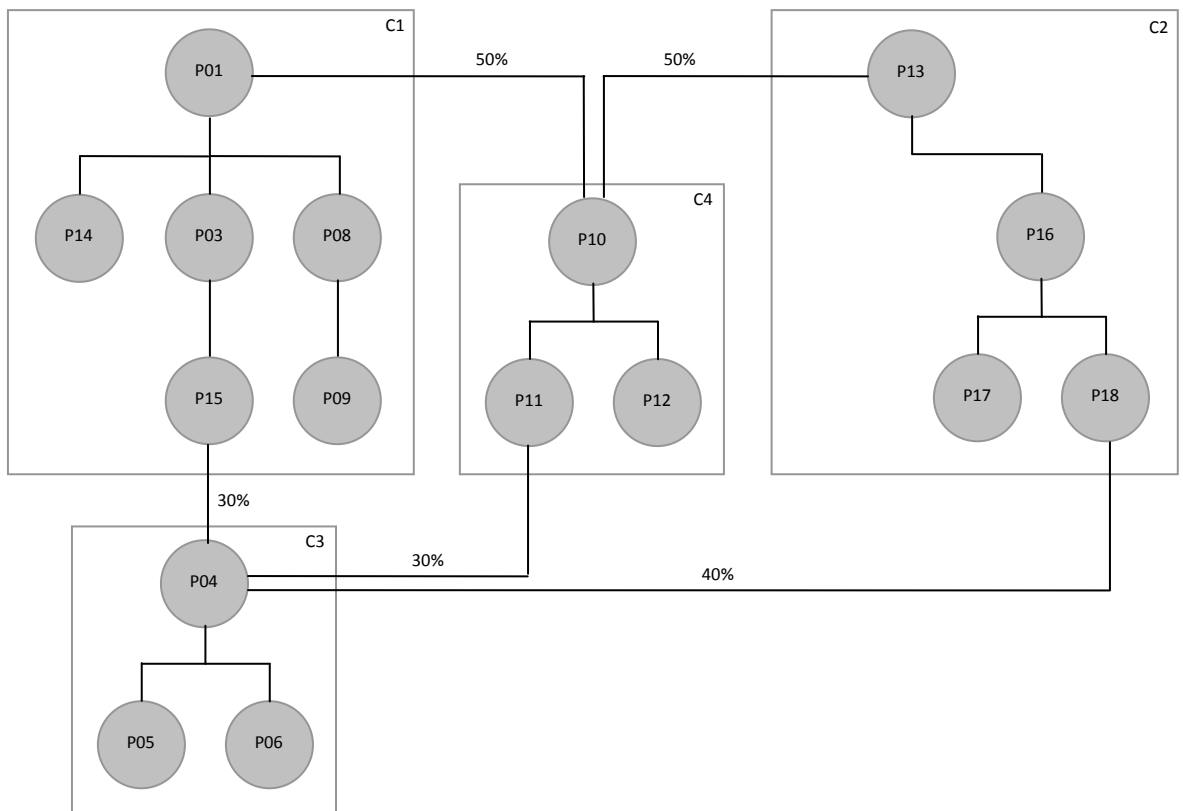
Bij de beschrijving van het afleidingsalgoritme concentreren we ons in eerste instantie op de afleiding van de OG. Hiervoor worden grofweg drie stappen doorlopen. Eerst wordt er een voorlopige zeggenschapsstructuur vastgesteld en vervolgens daarbinnen voorlopige zeggenschapsclusters (ZSC) afgeleid. In de tweede stap wordt getracht deze structuren uit te breiden met informatie over BvR-Zeggenschappen. In de laatste stap worden de OG, de BE en de LBE afgeleid.

Stap 1: Samenstellen voorlopige ZSS en ZSC

Als eerste wordt o.b.v. CBS-Zeggenschappen met bron “HR” en “Profiler” de voorlopige zeggenschapsstructuur en de voorlopige zeggenschapsclusters bepaald. Dit principe kan het beste worden uitgelegd met een voorbeeld.

In figuur 9 is een voorbeeld van een zeggenschapsstructuur schematische weergegeven. De zeggenschapspercentages staan er bij. Als in de figuur geen percentage is weergegeven, dan is de relatie 100%.

Figuur 9: Voorbeeld ZSS en ZSC

1. Verzamel binnen de voorlopige zeggenschapsstructuur die CBS-Personen die géén moeder hebben. D.w.z. dat we moeten zoeken naar een CBS-Persoon die geen zeggenschapsrelatie heeft van meer dan 50% met een ‘bovenliggende’ CBS-Persoon (of meerdere ‘bovenliggende’ CBS-Personen met gezamenlijk

meer dan 50%). In het voorbeeld zijn dit de CBS Personen P1, P4, P10 en P13. Deze CBS-personen zijn het startpunt voor het vormen van voorlopige zeggenschapsclusters.

2. Ga vanuit ieder startpunt Top-down naar beneden (via de moeder-dochter relatie) en groepeer de CBS-personen tot een cluster op basis van overwegende zeggenschap (>50%). Op deze wijze vinden we de clusters C1, C2, C3 en C4. De personen P1 en P13 hebben geen relatie met een ‘bovenliggende’ CBS-Persoon. De clusters die o.b.v. deze personen worden gevormd, noemen we ‘topclusters’ en vormen automatisch al een zeggenschapscluster. Dus zijn C1 en C2 de ‘topclusters’.
3. Vul de topclusters C1 en C2 aan met de eerstvolgende cluster waarvoor de totale invloed vanuit de topcluster overwegend is. Zeggenschapsclusters C1 en C2 kunnen niet uitgebreid worden met C4, omdat P1 en P13 beiden geen overwegende zeggenschap hebben over P10. C4 wordt nu zelf een zeggenschapscluster. C1 en C2 kunnen niet worden uitgebreid met C3, omdat zowel P1 als P13 geen indirecte meerderheid heeft in P4 (P13 heeft 40% en P1 heeft 30%). Zeggenschapscluster C3 kan ook niet worden uitgebreid met C4. P10 heeft geen indirecte meerderheid in P4 (30%). C3 wordt ook zelf een zeggenschapscluster.

Stap 2: Uitbreiding structuur van de ZSS en de ZSC

In de volgende stap wordt bekeken of een voorlopige ZSS en/of een ZSC kan worden uitgebreid met m.b.v. de CBS-Zeggenschappen van het type “BvR” of “loonlijsthouder” (BvR-LB).

Als een CBS-Persoon in een bepaalde cluster gekoppeld kan worden aan een CBS-Persoon die deel uit maakt van een fiscale eenheid, dan wordt de hele cluster uitgebreid met alle CBS-personen van de betreffende fiscale eenheid. Deelname van een CBS-Persoon in een fiscale eenheid voor de VPB betekent een eigendomsverhouding van 95% of meer en een deelname in een fiscale eenheid voor de OB betekent een eigendomsverhouding van meer dan 50%.

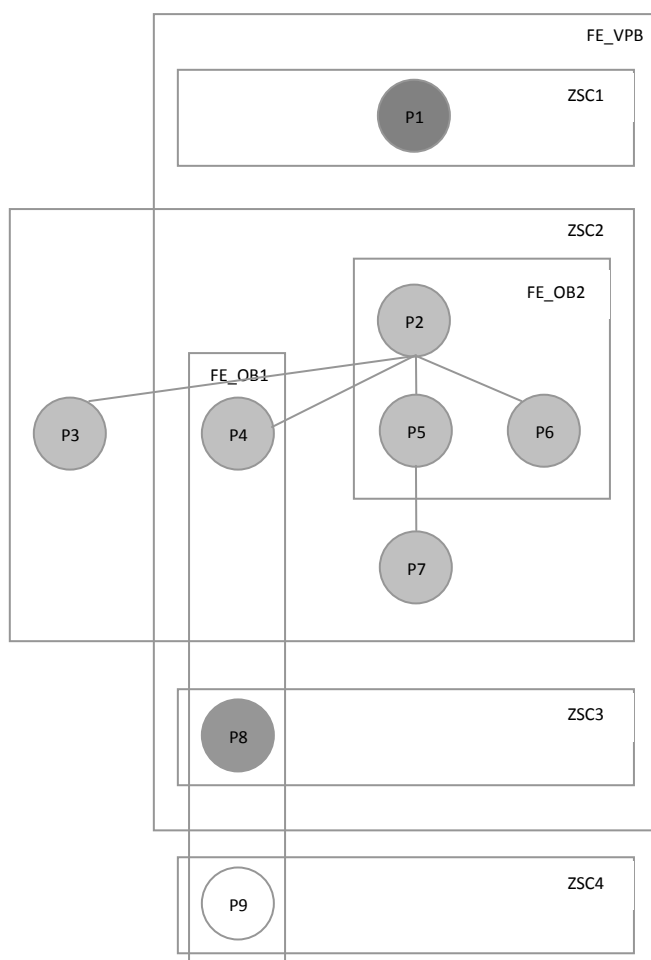
De cluster wordt ook uitgebreid met CBS-personen in het BvR-dossier die een loonlijstachtige aard hebben en vóór de uitbreiding buiten de ZSC vielen. Hierdoor koppelen WALVIS-gegevens beter aan de juiste OGN. Het percentage zeggenschap tussen de ‘loonlijsthouder’ en de CBS-Persoon die de ‘top’ is van de ZSS wordt gefixeerd op 51%.

Voorbeeld

In figuur 10 bestaat de zeggenschapsstructuur vóór de uitbreiding uit 4 aparte (voorlopige) zeggenschapsclusters ZSC1 t/m ZSC4 (rechthoeken). De afzonderlijke clusters zijn in eerste instantie samengesteld o.b.v. CBS-Zeggenschappen met bron “HR” en “Profiler”. Deze zeggenschapsrelaties (>50%) zijn weergegeven door de verbindingslijnen die ‘vertrekken’ vanuit P2. Doordat de CBS-Personen in de clusters ZSC1, ZSC2 en ZSC3 m.u.v. P3, samen ook één fiscale eenheid voor de

vennootschapsbelasting vormen (FE_VPB), worden de zeggenschapsclusters ZSC1, ZSC2 en ZSC3 bij elkaar gevoegd tot één nieuwe voorlopige cluster. P4 uit deze cluster vormt echter samen met P8 en P9 samen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting (FE_OB1). Dit betekent dat de voorlopige cluster ook wordt uitgebreid met deze personen. Na de uitbreiding met informatie over fiscale eenheden is er uiteindelijk nog één zeggenschapscluster over. Deze cluster vormt nu de definitieve OG. Deze bestaat uit de CBS-Personen P1 t/m P9.

Figuur 10: Uitbreiding structuur ZSS en ZSC

Stap 3: Afleiden statistische eenheden in het ABR

Nadat zeggenschapsclusters in de vorige stappen zijn gevormd, kunnen de OG, de BE en de LBE worden afgeleid. Te allen tijde geldt dat iedere OG bestaat uit minstens één BE en iedere BE bestaat uit minstens één LBE.

Afleiding van de OG

Iedere zeggenschapscluster vormt een OG, wanneer minimaal één CBS-Persoon binnen de zeggenschapcluster economische activiteiten uitvoert (volgens de kaderindicatie).

1. De OG wordt gekoppeld met alle CBS-personen van de zeggenschapcluster.

2. De correspondentie-persoon van de OG is gelijk aan de CBS-Persoon, die is vastgesteld als de top van de zeggenschapcluster. Dit is ook mede afhankelijk van de rechtsvorm. Van de correspondentiepersoon worden voor de OG naast de naam ook de correspondentie- en vestigingsgegevens afgeleid. Het correspondentieadres is het default benaderingsadres voor het versturen van enquêtemateriaal.
3. Een profiler (zie 2.3.4) legt vast of de OG een buitenlandse ‘moeder-dochter’-relatie heeft.
4. De institutionele sectorcode van de OG hangt af van de SBI, de rechtsvorm van de correspondentiepersoon, de grootteklasse en de buitenlandse moeder-dochterrelatie. Hiervoor bestaat een aparte omcodeertabel.

Afleiding van de BE

Sinds 2010 wordt iedere OG die niet tot de TopX behoort, automatisch een BE. Binnen de OGN die behoren tot de TopX, worden door een profiler één of meerdere BEn samengesteld. Een profiler voegt dan een specifiek deel van de CBS-Personen van de OG samen tot een BE (bundelen). Ook kan hij besluiten om één CBS-Persoon te koppelen aan verschillende BEn (splitsen).

De SBI van de BE is gelijk aan de SBI van de SBI waarin de grootste toegevoegde waarde wordt gegenereerd binnen de BE. De CBS-Persoon die hiervoor verantwoordelijk is noemen we de kern-persoon en wordt bepaald o.b.v. het zwaartepuntalgoritme⁴. De juridische naam, de rechtsvorm en het correspondentieadres van de BE zijn gelijk aan die van de kern-persoon.

Een andere belangrijk kenmerk voor de statistiek is de grootteklasse van de BE. Deze wordt vastgesteld door het aantal werkzame personen van de CBS-personen van de BE bij elkaar op te tellen. Indien een OG uit de TopX bestaat uit meerdere BEn en binnen de OG bestaat één CBS-Persoon die als loonlijsthouder voor de hele OG fungeert, dan worden de werkzame personen door een profiler verdeeld over de afzonderlijke BEn binnen de OG.

Afleiding van de LBE

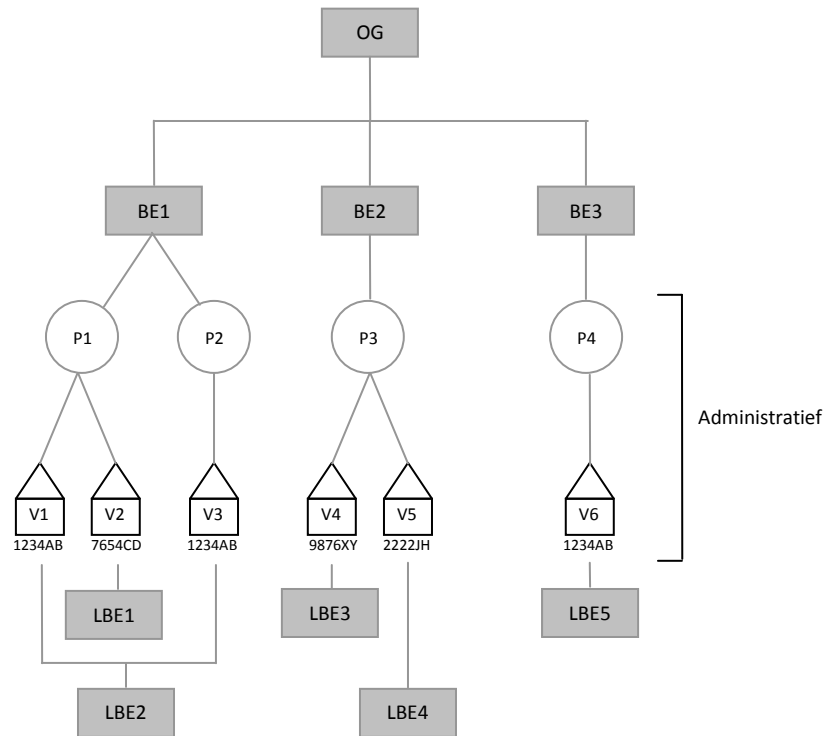
LBen worden automatisch toegekend o.b.v. de CBS-Vestigingen die zijn gekoppeld aan de CBS-Personen die vallen binnen een BE. Als meerdere vestigingen die zijn

---

⁴ In het zwaartepuntalgoritme wordt het aantal werkzame personen gesommeerd over de onderliggende CBS-Personen: per sbi-sectie (1-digit), per sbi-afdeling (2-digit), per groep (3-digit) en tenslotte per sbi-klasse (4/5-digit). De kern-persoon is die CBS-Persoon met de meeste werkzame personen binnen een sectie. Als er meerdere personen binnen de sectie voorkomen, dan is het die CBS-Persoon die daarbinnen de meeste werkzame personen van de afdeling bevat, daarbinnen die de meeste werkzame personen van de groep bevat en daarbinnen die de meeste werkzame personen van de sbi-klasse. Bij gelijke aantallen werkzame personen binnen een sbi-groep, dan krijgt de groep die begint met de kleinste sbi-waarde in de codering de voorrang. Tenslotte is er altijd één CBS-Persoon aan te wijzen die de kern-persoon is.

gekoppeld aan CBS-personen die behoren tot één BE dezelfde postcode hebben vormen ze samen een LBE. CBS-Vestigingen op verschillende adressen (postcode) worden aparte LBE's. Indien een OG in de TopX met één vestiging wordt uitgesplitst in meerdere BE's (door een profiler), dan dient ook die ene vestiging te worden uitgesplitst in meerdere LBE's, als de economische activiteiten in een BE uitgevoerd worden op een aparte locatie of een afzonderlijke ruimte of deel van een vestiging.

Figuur 11: Organisiestructuur OG

In figuur 11 bestaat een OG uit 3 BE's. De aan de BE's gekoppelde CBS-Personen worden aangeduid met P1 t/m P4 en de gekoppelde CBS-Vestigingen V1 t/m V6. Neem aan dat de postcode van het vestigingsadres van V1, V3 en V6 gelijk zijn en de postcodes van V2, V4 en V5 allen verschillend zijn. Voor BE1 worden dan twee LBE's aangemaakt (V1+V3 en V2); voor BE2 worden ook twee LBE's aangemaakt (V4 en V5); voor BE3 wordt één LBE aangemaakt (V6).

Op dit moment worden voor een LBE in het ABR uitsluitend de BE-identificatie, de postcode en de registratiedatums als kenmerken vastgelegd.

2.3.4 Profilen van CE en SE

Alle eenheden in een OG, behalve LBE's en CBS-Vestigingen, die deel uitmaakt van de TopX, worden 'handmatig'⁵ onderhouden door een profiler. Deze OGN zijn

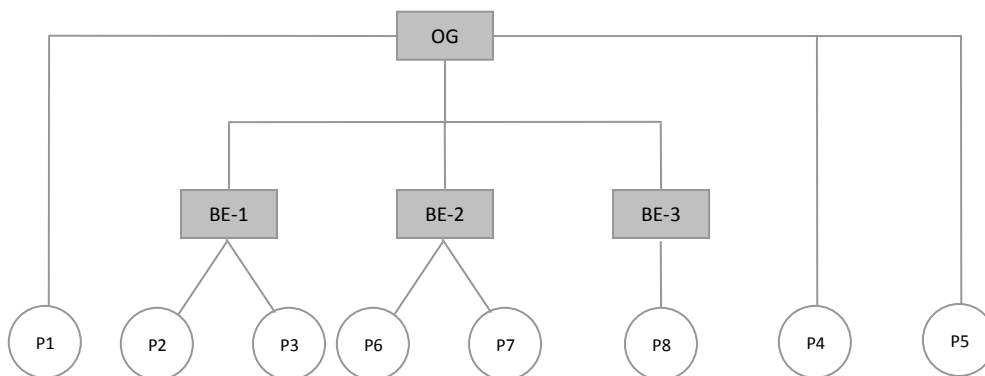
⁵ Het ABR-systeem genereert een aanpassingsvoorstel op basis van de informatie in de AEN.

nauwkeurig geselecteerd in samenwerking met de statistiekproducenten en deze populatie wordt eens per jaar opnieuw vastgesteld.

Naast het argument van kostenefficiënt werken, is structuurinformatie van grote ondernemingen over het algemeen niet altijd actueel en/of volledig geregistreerd in externe administraties. De complexiteit van grote ondernemingen en de grote hoeveelheid wijzigingen van kenmerken zorgen voor veel dynamiek daarbinnen. Grote ondernemingen bepalen voor het grootste gedeelte de uitkomst van een economische statistiek. Vaak geldt de zogenaamde “10-90 regel”: 10% van de bedrijven zijn verantwoordelijk voor 90% van de economische prestatie (bijvoorbeeld i.t.v. omzet of werkgelegenheid). De OGN in de TopX zijn dus bepalend voor de uitkomsten van een statistiek en/of zijn belangrijk voor het beschrijven van speciale aandachtsgebieden. Kenmerkend voor een OG in deze groep is ook dat de structuur (zeggenschapsstructuur en zeggenschapscluster) vaak zo complex is dat het automatische afleidingsalgoritme niet altijd de meest optimale structuur oplevert voor het verkrijgen van de gevraagde statistische informatie.

In figuur 12 is de structuur van een niet TopX OG beschreven. Een profiler heeft vastgesteld dat de statistische structuur van de OG bestaat uit 8 CBS-Personen. De CBS-Personen P1, P4 en P5 maken geen deel uit van een BE, maar zijn wel verbonden met de overige CBS-Personen via CBS-Zeggenschappen.

Figuur 12: Statistische structuur OG 75015994 d.d. 30-3-2012

De CBS-Personen die deel uitmaken van de statistische structuur van de OG zijn door een profiler gescheiden van de andere CBS-Personen die zijn gekoppeld via een financiële eenheid uit de administratieve structuur. De koppelingen hiertussen zijn weergegeven in appendix A.

Het gevolg is dat administratieve data die betrekking heeft op een (administratieve) financiële eenheid niet volledig meer wordt gedekt door de statistische structuur van de OG.⁶ M.a.w. de relatie tussen de statistische structuur die is vastgesteld door een profiler en de administratieve structuur volgens de broninformatie van de belastingdienst, kan door profiling (gedeeltelijk) worden verbroken.

---

⁶ Wel kunnen verschillende OG'n samen wel weer de fiscale structuur volledig dekken, maar dit volgt niet uit het voorbeeld.

Het onderhouden van zeggenschappen tussen verschillende CBS-personen is een van de belangrijkste taken van een profiler. Daarnaast heeft hij ook de mogelijkheid om het aantal werkzame personen en de activiteitencode SBI te wijzigen. Dit zijn belangrijke kenmerken omdat deze samen de grootteklasse en SBI op de BE en OG kunnen bepalen.

Ook CBS-Personen die niet tot de belangrijkste OGn in de TopX behoren, kunnen door profilers bewerkt worden. Dit wordt echter alleen bewerkt als daar een aanleiding voor is. Bijvoorbeeld wanneer een berichtgever of een statistische afdeling daarom vraagt.

Voordat er een nieuwe populatie van OGn of BEn wordt vastgesteld o.b.v. het ABR, wordt beoordeeld of alle OGn en BEn correct zijn verwerkt. Dit proces heet 'macro-beoordelen'. Ook n.a.v. dit proces dienen er soms nog aanpassingen te worden verricht door een profiler. Dit geldt zowel voor TopX- als voor niet-TopX eenheden.

2.4 Continuïteit

Het ABR zorgt ervoor dat de alle statistische eenheden en hun onderlinge relaties incl. kenmerken op ieder willekeurig tijdstip eenduidig zijn geregistreerd. D.w.z. dat op enig moment bijvoorbeeld een bedrijvenpopulatie van BEn kan worden afgeleid voor de statistiek die een zo goed als mogelijke weergave is van de waarneembare buitenwereld. Maar hoe wordt omgegaan met de continuïteit van statistische eenheden? Door welke gebeurtenissen verandert de identificatie van een BE, OG of LBE of veranderen er kenmerken?

Kenmerkwijzigingen

Als er een andere waarde voor een kenmerk wordt vastgesteld, dan betekent dit bijvoorbeeld dat een BE in een andere (sub)populatie wordt ingedeeld. In dat geval blijft de identificering van de BE dezelfde en verdwijnt de BE uit de ene branche of grootteklasse en wordt geplaatst in een andere. Maar de BE 'verdwijnt' nooit uit de totale bedrijvenpopulatie. Hij leeft als het ware voort in een andere branche of grootteklasse.

Maandelijks worden de kenmerken van een BE of een OG in het ABR ververst met de meest recente informatie afkomstig van de administratieve bronnen. Hierdoor komt het veelvuldig voor dat de belangrijkste populatieafbakende kenmerken, zoals de SBI en de grootteklasse, wijzigen. Om deze dynamiek te beperken wordt in het ABR gewerkt met gecoördineerde en actuele variabelen voor de SBI en de grootteklasse. De actuele waarde voor een gecoördineerd kenmerk wordt gedurende het verslagjaar continue bijgewerkt voor de SE. Aan het begin van ieder verslagjaar wordt o.b.v. de actuele waarde, een nieuwe gecoördineerde waarde vastgesteld. Dit ABR proces heet rangeren. Een gecoördineerde waarde geldt in principe voor het gehele verslagjaar en wordt tussentijds niet meer gewijzigd. Uitzonderingen op deze regel worden behandeld in het zogenaamde kaderfoutenoverleg. In het geval van een kaderfout wordt de gecoördineerde waarde in overleg met diverse branchespecialisten opnieuw vastgesteld voor het lopende verslag- of kalenderjaar.

Existentiewijzigingen

Als de existentie van een SE wijzigt, dan betekent dit dat een bestaande SE ‘verdwijnt’ uit het statistisch kader of dat er een eenheid met een nieuwe identificatie ‘verschijnt’. Daarbij spelen de volgende vragen een belangrijke rol:

- behoudt of verliest de SE zijn identiteit?
- behoudt of verliest de SE zijn productiefactoren?
- moet de afzetmarkt opnieuw (from scratch) worden opgebouwd?

De interpretatie van het antwoord op deze vragen wordt niet zoals in de bevolkingsdemografie door de natuur aangereikt, maar is sterk afhankelijk van definities, brongegevens en de toegepaste methode.

Of de identiteit van een SE wijzigt wordt bepaald m.b.v. continuïteitsregels. In theorie zijn hiervoor drie factoren belangrijk: de zeggenschap, de soort en de mate van economische activiteit en de plaats waar de activiteiten worden uitgevoerd. Praktisch is dit als volgt geïmplementeerd in het ABR: als een SE uit dezelfde set van CBS-persoon blijft voortbestaan, dan verandert de identiteit van de SE nooit. Is dit niet het geval, dan is voor ‘grotere’ eenheden (bijvoorbeeld voor een BE waarin 20 werkzame personen of meer werkzaam zijn) de verandering in het aantal werkzame personen bepalend. Hiervoor worden twee SEn met elkaar vergeleken, waarvan een deel van de onderliggende CBS-Persoon elkaar overlappen: een definitieve SE uit het SK van de voorgaande maand en een voorlopige SE waarvan de identiteit nog moet worden vastgesteld in het nieuwe SK. Als het aantal werkzame personen in een SE meer dan 30% afwijkt t.o.v. het aantal werkzame personen van ‘dezelfde’ SE in de vorige goedgekeurde stand, dan wijzigt de identiteit van de SE. Voor kleinere BEn (minder dan 20 werkzame personen) is de verandering van de zogenaamde kernpersoon binnen een BE bepalend voor de identiteit. Als deze verandert, dan verandert ook de identiteit. Voor een OG geldt hetzelfde maar dan o.b.v. de correspondentiepersoon.

Een speciaal geval vormt de ‘eigenaarswissel’. In dat geval wijzigt alleen de juridische aansprakelijkheid van de BE. De existentie van de BE wijzigt niet, waardoor de productiefactoren en de identiteit van de BE blijven behouden.

Structuurwijzigingen

De samenstelling van een BE of een OG in de economische statistieken wijzigt vanwege een verandering in de administratieve wereld a.g.v. een gebeurtenis. We onderscheiden vijf gebeurtenissen die een structuurwijziging veroorzaken: overname, fusie, uiteenvallen, afsplitsen en herstructurering. Er bestaan structuurwijzigingen die zowel de samenstelling van de BE als die van de OG beïnvloeden.

2.5 Kwaliteitsindicatoren

De afleiding van BEn sluit aan op de behoefte van de ‘makers’ van economische statistieken. Zoals al eerder vermeld, is de afbakening van een branche voor de

institutionele statistiek bepalend. Hierover worden immers uitspraken gedaan in de tijd. Een branchepopulatie is gelijk aan een verzameling BEn in een bepaalde SBI. De kwaliteit van de statistische uitspraken is dus sterk afhankelijk van de kwaliteit van de afleiding van de BE en de kwaliteit van het SBI-gegeven. Daarom zijn (of worden) er in het ABR een aantal aanpassingen verricht, waardoor verwacht wordt dat de kwaliteit van de populaties t.b.v. de statistiek in zijn geheel verbetert.

De koppeling tussen de eenheden in het HR en die van de belastingdienst is in het BBR sterk verbeterd. Daarnaast wordt in de afleiding van de BE rekening gehouden met de fiscale structuur (via de eenheden OB, VPB en LB). Hierdoor zijn de secundaire bronnen van de BD nu beter te gebruiken voor het vervaardigen van statistieken. Iets dat voorheen nauwelijks (of maar beperkt) mogelijk was. Als graadmeter voor de kwaliteit van de koppeling met secundaire bronnen wordt bij de Korte Termijn productiestatistieken wel eens gebruik gemaakt van het percentage van de totale omzetbelasting afkomstig van de belastingdienst dat niet gekoppeld kan worden aan een bedrijfseenheid.

Een productiestatistiek beschrijft de economische trend in een branche. Schommelingen in de uitkomsten van een branche vragen om duidelijke verklaringen. Een branche wordt samengesteld o.b.v. de SBI. Als bij controle blijkt dat belangrijke eenheden door een bron (HR, BvR of profiler) niet juist zijn ingedeeld of bijgewerkt, dan kan de economische activiteit (SBI) van de BE niet juist worden bepaald. Hierdoor kan de statistiekmaker worden geconfronteerd met niet-reële ontwikkelingen in zijn uitkomsten die hij toch moet kunnen verklaren. Om de kwaliteit van de SBI te verbeteren is door het CBS de typeermodule ontwikkeld. Deze module is een hulpmiddel bij het vaststellen van de juiste SBI-code. De module is ter beschikking gesteld aan de KvK voor het vaststellen van de SBI bij de inschrijving.

3. Afsluiting

Dit rapport is grotendeels gebaseerd op de documenten zoals vermeld in de literatuurlijst van hoofdstuk 4. Er is getracht alle facetten over statistische eenheden hierin te verzamelen en in samenhang te presenteren.

In de afzonderlijke nota's Willeboordse en Van Hooff (2000), Willeboordse en Van Hooff (1993) en Willeboordse (2009) wordt dieper ingegaan op de theoretische benadering van BEn. Het 'hoe' en 'waarom' wordt hier uitvoerig beschreven.

In de jaren negentig is er een uitvoerige studie verricht naar de samenstelling van een BE vanuit juridisch standpunt (Projectgroep Operationalisering Statistische Eenheden). In CBS (1992) staan de resultaten van deze studie.

De internationale vergelijkbaarheid van statistische uitkomsten wordt beheerd en gecontroleerd door Europese Verordeningen. Daarin zijn de BEn en de populaties gedefinieerd waarover aan de EU moet worden gerapporteerd. In Milot (2007) wordt dieper ingegaan op de vraag welke BEn hiervoor worden gebruikt.

Sinds 2006 heeft het CBS een eigen business architectuur, waarin de algemene bedrijfsprocessen zijn beschreven voor het ontwerpen en vervaardigen van statistieken. Een uitvoerige beschrijving hiervan staat in Huigen (2006).

Een volledige beschrijving van de bedrijfsprocessen en afleidingsalgoritmen in het ABR-systeem zijn beschreven in Beuken en Gillissen (2009).

De wijzigingen in de waarnemingsmethodologie in het kader van het herontwerp van economische statistieken (HEcS) heeft grote invloed gehad op veel statistische processen. De aanpassing van de BE als gevolg hiervan, is beschreven in Beuken (2009).

Een uitgebreide begrippenlijst over het ABR en alles wat daarmee samenhangt, is beschreven in de ABR-glossary (CBS, 2009).

De nota's Eurostat (1993a,b, 1995, 2008, 2010) geven een overzicht van de Europese verplichtingen t.a.v. BEn en het gebruik daarvan in de Europese Statistieken door de EU-lidstaten.

4. Literatuur

- Beuken, I. (2009), *Eenhedenbase, aanpassingen in het ABR, versie 1.0 p19*. Sector BRB, Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.
- Beuken, I. en Gillissen, H. (2009), *BES-cursus, module 5 Algemeen Bedrijfsregister (ABR)*. Sector BRB, Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.
- CBS (1992), *Eindrapport Document POSE 32 (Projectgroep Operationalisering Statistische Eenheden)*. Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.
- CBS (2009), *Herontwerp ABR Glossary version V14.0p5*. Sector KRB, Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.
- Eurostat (1993a), *Council regulation on statistical units for observation and analysis of the production system in the Community (CR 696/93)*. Eurostat, Luxemburg.
- Eurostat (1993b), *System of National Accounting (SNA)*. Eurostat, Luxemburg.
- Eurostat (1995), *European System of Accounts (ESA)*. Eurostat, Luxemburg.
- Eurostat (2008), *Council regulation on Community co-ordination in drawing up business registers for statistical purposes CR 177/2008*. Eurostat, Luxemburg.
- Eurostat (2010), *Business register Recommendation manual*. Eurostat, Luxemburg.
- Huigen, R (2006), *Architectuur ICT Masterplan business en informatiemodel 1.0*. Sector DMV, Centraal Bureau voor de Statistiek, Heerlen.
- Milot, R (2007), *Over eenheden en registers*. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.
- Willeboordse, A. (2009), *BES-cursus, module 4 Bedrijfseenheden, Economische Activiteiten, Populaties, Bestandsmutaties: Bouwstenen van het Institutioneel Systeem van Economische Statistieken*. Sector DMV, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.
- Willeboordse, A en Hooff, H. van (1993), *Grondslagen van de SBI'93*. Sector Statistische Methoden, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.
- Willeboordse, A en Hooff, H. van (2000), *De vorming van statistische eenheden, een leidraad*. Sector Statistische Methoden, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg.

Appendix A: Samenhang statistische en administratieve structuur OG 75015994 d.d. 30-3-2012

